

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 136

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, JUNE 10, 1940

LETO XLIII. — VOL. XLIII.

Anglija je obljubila Ameriki, da ne bo izročila mornarice Nemcem v slučaju poraza

Šele, ko je Anglija obljubila, da se ne bo podala z bojno mornarico Nemčiji, ampak jo bo dala v obrambo Novega sveta, je Roosevelt obljubil dati zaveznikom več orožja.

SPORAZUM MED NEMČIJO IN JAPONSKO, DA NAPADETA AMERIŠKI KONTINENT IN VZAMETA NIZOZEMSKA POSESTVA.

Washington, 9. jun. — V diplomatskih krogih se govori, da so dobile Zed. države od Anglije zagotovilo, da ne bo nikdar izročila svoje bojne mornarice Nemčiji. Ko so dobile ameriške države to obljubo, se je šele začelo pošiljati z vsa naglico orožje in letala v Anglijo. Diplomati so prepričani, da je predsednik Roosevelt pristal na izročitev letal, topov, tankov in municije, kar ima armada Zed. držav še od svetovne vojne, šele po govoru angleškega ministrskega predsednika Churchilla, ki je izjavil, da se bo angleška bojna mornarica bojevala za obrambo Novega sveta v slučaju, če bi Hitler zavzel angleško otočje. To izjavo je pa Churchill podal, ko je zvedel, da Zed. države ne bodo odstopile svoje rezerve v orožju in municije vzpričo možnosti, da bo dobil Hitler v roke angleško bojno mornarico.

Ameriška vlada sicer ne mara o tem javno govoriti, priznava pa, da bo igrala angleška mornarica veliko vlogo pri obrambi ameriških kontinentov, če ne bo padla v roke Nemčiji. Ameriška vlada je dobro poučena o sporazumu med Nemčijo in Japonsko, da bo Nemčija napadla Zed. države, Japonska bi pa zasedla nizozemska posestva v Vzhodni Indiji, če pade angleška mornarica v roke Hitlerju.

Ameriška bojna mornarica se lahko postavi v bran proti eni izmed obeh mornaric in jo celo lahko premaga, obeh hkrati pa ne, se trdi iz vladnih krogov. Zato so pa ameriški bojni načrti napravljeni tako, da bi branila ameriška bojna mornarica zapadno obal proti Japoncem, angleška pa vzhodno proti Nemcem.

Švica je v strahu za svojo bodočnost, ker se bo kmalu znašla med tremi sovražniki

Bern, 9. jun. — Švica, ki se že zdaj nahaja med dvema ognjem, to je med Francijo in Nemčijo in ki v kratkem pričakuje pritisk še od Italije, je še vedno strogo na pažnji za obrambo svoje domovine. Včeraj so švicarski letalci sklatili dva nemška bombnika, ki sta priletela nad švicarskim ozemljem. S tem znaša število nemških letal, ki so jih švicarji sklatili v teku enega meseca že devet.

Švicarji se resno boje, da jih ne doletela ista usoda, kot je Nizozemsko in Belgijo, kadar bo šla še Italija v vojno, ker bosta najbrže Nemčija in Italija udarili preko Švice v Francijo. Vendar pravijo švicarji, da bodo pokazali večji odpor, kot so ga Nizozemci, ki so se podali Nemcem v petih dneh.

Švica ima pod orožjem kakih 300.000 mož, toda pomniti je treba, da je dobil vsak rezervist puško in municijo in ti bodo na pažnji pred nemškimi parašutarji. Trdi se, da je vlada nalašč poslala rezerviste domov, da se tako ojači obramba notranjosti dežele.

Egipt je prepričan, da se bo vojna raztegnila tudi v Sredozemlje

Alexandrija, 9. jun. — Egipčanska vlada je danes nenadoma ukazala, da se pošlje iz mesta v notranjost dežele do 6.000 otrok, dalje stare žene in moške. Ukaz je prišel, ko je poklicala italijanska vlada vse ladje v Sredozemlju domov.

Čuti se, da je vojna v Sredozemlju neizogibna. Egipčanska vlada je dala tiskati 10.000.000 kart za živila. Italijanske ladje, ki so odplule domov, niso vzele nobenega potnika na krov. Italijanske ladje hite s polno paro domov iz turških in grških pristanišč. Ladje so natrpale laških državljanov, ki hite domov.

Vlada je imenovala posebno komisijo, ki dela načrte, katere vrste živil se bo delilo s kartami, če izbruhne vojna. Vlada ima v skladiščih na tisoče vreč moke v rezervi. Pripravljen je tudi natančen načrt, potem katerega bodo lahko hitrim potom preselili vse civilno prebivalstvo od obrežnih krajev. Tukaj v bližini še vedno leži močna zavezniška bojna mornarica.

Roparji na pokopališču

Edith Schoenthal iz 9216 Miles Ave. se je v soboto popoldne peljala s svojim avtom na Woodland pokopališče, da obišče grob svojih staršev. Bilo je vroče in trata na grobu je prosila vode. Zato je šla po škroplnico in zalila rušo na grobu. Medtem so ji pa neznani lopovi ukradli iz avtomobila denarnico, v kateri je imela \$50.

Seja in party

Clanice podružnice št. 25 SZZ naj pridejo danes, zvečer ob osmih polnočestvilno k seji, po kateri se bo vršil vesel card party.

Graduantinja

Jutri večer bo graduirala na Shore High v Euclidu gđ. Molie Zgonec, hčerka poznane Zgončeve družine iz 885 E. 232nd St.

Zavezniški kupci bi dali radi mnogo naročil v U. S.

New York. — Agentje, ki nakupujejo v Zed. državah potrebščine za Anglijo in Francijo, povprašujejo pri ameriških industrijah, če bi se poleg letal dobilo še kaj drugega, kot bojne tanke, železniške vozove in drugo. Odkar se je pričela vojna, so zavezniki naročili v Zed. državah za \$1.300.000.000 raznih potrebščin in nakupiti nameravajo še za mnogo več. Iz gornje vsote je šlo največ za letala. Če se bodo dobile tovarne, ki bi začele izdelovati bojne tanke, jih bodo zavezniki takoj naročili. Tukaj je pa zapreka ta, ker ameriški industrijci nočejo investirati denarja za razširjenje svojih podjetij, dokler ne vedo, če bodo dobili dovolj naročil.

Za glasbeni festival

Dve slovenski dekleti prodajata vstopnice za ogromni pevski festival, ki se bo vršil v mestnem stadionu v petek večer 14. junija pod pokroviteljstvom Cleveland Plain Dealerja in raznih civilnih organizacij. Več deklet tekmuje s prodajo vstopnic in nagrade so: vožnja na svetovno razstavo v San Francisco, Cal. in 50 voženj na svetovno razstavo v New York. Ti Slovenci v tekmi sta: Marion Kuhar, 1123 Addison Rd. in Joyce Gorshe, 1116 E. 72 St.

PEVSKA ZVEZDA NA TEM FESTIVALU BO RICHARD CROOKS, FAMOZNI TENORIST OD METROPOLITAN OPERNE DRUŽBE, KI BO ZAPEL VEČ SOL IN TUDI V DUETU.

Druga atraktnost festivala bo nastop 1000 godbenikov, ki bodo nastopili skupno, 1000 pevcev, tudi v skupnem nastopu, sinfoničen orkester, kazali bo umetniški ogenj in vršila se bo parada zastav.

Ta festival obeta biti ena največjih glasbenih prireditev v zgodovini Clevelanda.

Predrzni roparji

Ko je hotel Ben Elcon zapreti svojo tobakarno na 111 High Ave. in se je 17 odjemalcev, ki so bili še v prostorih, pripravljalo, da gredo ven, je prišlo šest roparjev, ki so izpraznili register in vzeli od navzočih, kar so imeli pri sebi denarja. Plen znaša kakih \$175.

Rojenice

Pri Mr. in Mrs. Tony Luzar ml., 473 E. 142nd St. so se oglašile vile rojenice in pustile krepkega sinčka prvorojenca. Dekliško ime matere je bilo Rose Bradač. Matji in dete se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Naše čestitke!

Demokratska seja

Jutri zvečer ob 7:30 se vrši redna mesečna seja Slovenskega demokratskega kluba v Euclidu. Prosi se vse člane, da pridejo, ker se bo na seji razmotrivalo zelo važne zadeve.

Mrs. Bolton odlikovana

Mrs. Frances Bolton, kongresnica iz 22. okraja bo danes deležna odlikovanja, kot ga redko dobi kaka ženska. Colgate univerza ji bo namreč podelila častni naslov doktorja prava, ker sta dva njena prednika leta 1817 pomagala pri ustanovitvi te univerze.

NOVI GROBOVI

William Švigelj

Včeraj ob 5:40 je preminil 21-letni William Švigelj. Njegov oče je iz znanje Švigeljeve družine, mati je pa rojena Draganec, fara Prečna na Dolenjskem. Ranjki je bil rojen v Ameriki in je bolehal šest mesecev. Poleg staršev zapušča brata Franka in sestro Rose Mary. Truplo se nahaja v pogrebnišnem zavodu A. Grdina in Sinovi, odkoder se bo vršil pogreb v sredo popoldne. Prizadej družini izrekamo naše iskreno sožalje.

John Tome

V soboto zvečer okrog osme ure so našli mrtvega v avtu na vogalu Glass Ave. in 61. cesti Johna Tomca, ki je stanoval na 6206 Dibble Ave. Star je bil 34 let. Bil je še samski in najstarejši sin Tomeove družine. Poleg staršev zapušča devet bratov in sester: Martin, Stanley, Anthony, Jenny, Victor, Catherine, Michael, Mary in Agnes. Truplo bo ležalo v pogrebnišnem zavodu A. Grdina in Sinovi, odkoder se bo vršil pogreb v sredo jutro ob devetih iz cerkve sv. Vida in na pokopališče Calvary. Naj počiva v miru, preostali pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Pavlina Gnatevič

Včeraj jutro je preminila v Lutherna bolnišnici Mrs. Pavlina Gnatevič, stanujoča na 2324 W. 37th St. Zapuščena so: proga Lazo in tri otroke: Marto, Stefana in Mary ter sestro Mrs. Mary Boyd. Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob eni uri pod vodstvom A. Grdina in Sinovi.

Ameriške ladje vozijo mnogo Židov

New York. — Dva ameriška parnika, ki vozita potnike iz Evrope, sta srečno priplule preko Atlantika. Na krovu imata 2.634 potnikov. Parnik President Roosevelt je pristal s svojimi 720 potniki včeraj. Med temi je mnogo trgovcev, dalje dijakov in sorodnikov ameriških konzularnih uradnikov. Na krovu je bilo tudi mnogo otrok, ki so jih starši poslali v Ameriko radi varnosti.

Parnik Manhattan bo pa najbrže pristal danes popoldne. Na krovu ima 1.914 potnikov iz Italije, več kot polovica teh ni ameriških državljanov in zlasti veliko je Židov, ki so si rezervirali prostor na parniku prej, predno je odločila ameriška vlada, da imajo prednost ameriški državljanji.

Romunska mobilizira, ker se pripravlja Italija

Bucharest. — Dasi ima Romunska pod orožjem več kot 1.500.000 mož, kar je največ v njeni zgodovini v mirnem času, je poklicala še nadaljnjih pet letnikov rezervistov. Romunska se pripravlja za slučaj, če bo stopila Italija v vojno. Koliko rezervistov štejejo ti novi letniki, se ne ve, toda gotovo več kot 100.000 mož.

Vsled mobilizacije primanjkuje delavcev po deželi. Radi izjemno ostre zime in deževja spomladi, bo imela Romunska jako slabo letino. Vsled tega ne bo mogla Nemčija dobiti ravno dosti žita, na katerega računa.

Seja škrljančkov

Danes zvečer se vrši seja staršev zbora škrljančkov. Seja je jako važna.

Nemci so samo še 35 milj od Pariza

Še več za obrambo

Washington, D. C. — *Pol-slanec Snyder iz Pennsylvanije, ki je predsednik odbora za vojaške izdatke, je izjavil, da bo potreba dovoliti za obrambo Zedinjenih držav še en bilijon dolarjev. V to da nas silijo Hitlerjeve dosedanje invazije in zmage. Ko bo Hitler zavzel Francijo, je rekel Snyder, bo šel na Anglijo in takoj zatem pa v Brazilijo. Za Brazilijo pa — Severna Amerika.*

Naši graduanti

Ob zaključku šolskega leta bodo iz raznih višjih šol in kolegijev graduirali tudi mnogi naši slovenski dijaki in dijakinje. V kolikor so nam njih imena sporočana, jih objavljamo tukaj:

Na East Technical višji šoli: Frank Birk, Albert Bokar, Paul Bukovac, Ray Cereck, Walter Cerkvenik, Daniel Cesnik, Edward Curgovic, John Cusic, Anthony Fortuna, Frank Drobniak, Raymond Gerbeck, Robert Hegler, Joseph Homovec, Joseph Horvath, Victor Hribar, Louis Ivanc, Frank Jamnik, Frank Katosic, Frank Mahnic, John Marincek, George Markovic, Albert Marolt, John Marolt, Joe Matjasic, Frank Modic, Frank Novak, John Ozimek, Frank Pecek, Ted Pelc, John Pokelsek, Frank Repar, Albert Sintic, Anthony Sivie, Frank Kikel, Matt Kobal, George Kolesar, Frank Kotar, Joseph Turk Jr., Anton Kuznik, Walter Lesnjak, Anton Zadnik, Albert Zupancic.

Iz Villa Angela: Thelma Kozely, Lillian Legan, Helen Prelogar, Josephine Svigel.

Academy of the Sacred Heart: Blanche Baznik.

Holy Name High: Peter Kmet, Richard Pavlin, Louis Perko, William Zeleznik, Ann Grden.

Tornado v Akronu

Akron, 9. jun. — Nocoj je obiskal predmestje Kenmore precej močan tornado, obenem pa je narasla voda povzročila mnogo škoda. Vihar je trgal strehe in prevrnil dreve po tri čevlje debele, mala poslopja je pa kar prestavljalo. Ognegasci so pomagali družinam iz hiš, ki je narasla voda v hišah nekaj palcev. Več cest je bilo raztrganih in poškodovana je proga ulične železnice med Akronom in Barbertonom.

Parada zastav

V petek večer se bo vršila v Clevelandu ogromna parada v proslavo ameriške zastave, ki bo praznovala 163. letnico, kar je bila prva razvita. V paradi se pričakuje več kot 10.000 oseb. Udeležile se bodo razne patriotične organizacije, narodnostne skupine in drugi. Povorka se bo pričela točno ob 7:30 od 13. ceste na Euclid Ave., po Euclid do 6. ceste na Superior in St. Clair Ave. Zupan Burton je proglasil ta teden za "teden zastav" in v petek za "dan zastav." Pozival je meščane, da ta teden razobešijo zastave na vseh javnih poslopjih kot tudi zasebnih hišah.

Francozi so se umaknili na vsej fronti. Pravijo, da samo iz strateških ozirov. — Hitler je poslal v boj 3.500 tankov. — Zavezniška fronta je še cela.

Paris, 10. junija. — Nemci so zagnali svoje mehanizirane čete v sektor, ki je oddaljen samo še 35 milj od Pariza. Severozapadno od Pariza je pristalo mnogo nemških parašutarjev v bližini Vouziers. Nemci so vrgli 600.000 svežih čet v gigantski naskok, hoteč z naglim sunkom prodreti do Pariza. Nemci naskakujejo od treh strani proti Parizu in sicer od zapada, severa in vzhoda. Francoski vrhovni poveljnik Weygand je izdal povelje, naj se armada drži, ker so Nemci očitno na koncu svoje moči in da z zadnjimi silami poskušajo doseči Pariz.

Paris, 8. junija. — Francozi so se sinoči umikali na 60 milj dolgi fronti, toda še vedno trdovratno branijo prodiranje nemške armade proti Parizu. Bitka, kakršna divja danes na francoski fronti, nima para v zgodovini. Nemci so vrgli v boj 60 pehotnih divizij, to je več kot 1.000.000 mož in nad 3.500 tankov pri naskoku na francosko fronto, južno od reke Somme.

Najsilnejši pritisk so napravili Nemci v sredini, to je v dolini reke Oise, koder drži pot naravnost v Pariz. Ta sektor je oddaljen samo še kakih 48 milj od Pariza. Samo tukaj imajo Nemci 500.000 mož. Nemška armada je pričela z naskokom včeraj zjutraj. Boj so pričela letala, potem artiljerija in tanki. Potem je planila v boj pehota in sicer reka Aisne.

ZAVEZNICI SO BOMBARDIRALI BERLIN

Berlin, ki so ga dozdaj obiskovali zavezniški avijatacijski in metalni v mesto samo letake, je včeraj prvič občutil tudi bombe. Eskadrila angleških letalcev je v petek ponoči poletela nad Berlin in bombardirala tovarne v predmestju. Vsi bombniki so se spustili domov nepoškodovani.

FRANCOSKE OBLASTI PREGANJAJO VOHUNE

Paris, 8. jun. — Medtem ko beži iz Pariza tisoče narodov, je vlada apelirala na lastnike motornih koles, da se vpišejo v posebne kore, katerih naloga je zasledovati nemške parašutarje, katere pričakujejo vsak čas. Vlada se vedno skrbno zasleduje vohune. Včeraj so jih obsodili do smrti, sedem jih je dobilo pa dolgoletno ječo. Pripravlja se obravnava proti 33 komunistom, kateri so raznašali brošure proti vladi.

ANGLEŠKI PARNIK CARINTHIA POTOPLJEN

London, 8. jun. — Admiralitetu je bil potopljen največji angleški trgovski parnik, Carinthia. Dva častnika in dva moža posadke sta bila pri tem ubita, ostali, kakih 300, so se rešili. Ko je parnik zadel torpedo iz nemške podmornice, je ostal še nekaj časa na vodi. Dve zapadnem irskem obrežju.

NEMCI PRIPRAVLJENI ZA NAPAD V ANGLIJO

Basel, 9. jun. — Čeprav z vsoto napadajo na francoski fronti, pa so ob istem času pripravili vse potrebno, da napadejo Anglijo, kot se poroča iz dobro poučenih krogov. Napad na Anglijo bodo morda izvršili še predno bo končana vojna v Franciji.

Nemci imajo v načrtu, da prepelejo v enem dnevu in dveh nočeh 175.000 vojakov na angleško obalo.

NORVEŠKA JE POLOŽILA KONČNO OROŽJE

Stockholm, 10. jun. — Norveška, ki se je dva meseca upirala nemški invaziji, je sklenila z Nemčijo mir in o polnoči so vojski položili orožje. Angleške in francoske čete zapuščajo Narvik, ki so ga šele pred nekaj dnevi iztrgali Nemcem. Norveški kralj Haakon je ukazal narodu, da se preneha vsak boj z Nemčijo, a obenem je izjavil, da zapusti on in njegov kabinet Norveško ter da se bo bori na strani zaveznikov proti Nemcem.

Avtna nezgoda

Avto je zadel sinoči Antona Strnada, stanujoč na 1215 E. 60th St. Zadet je bil na St. Clair Ave. in 61. cesti. Voznik je naglo odpeljal naprej. Došla policijska ambulanca je prepeljala Strnada v Mount Sinai bolnišnico v nezavestnem stanju.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1903, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 136 Mon., June 10, 1940

Strah pred vojno

V časih kot so danes, ko ni skoro nobena svetovna država varna pred vpadom sovražnika, tudi vlada Zed. držav ni ostala brezbržna. V rekordnem času je kongres sprejel nasvet predsednika Roosevelta za obrambeni načrt. Predsednik je izbral odlične moše iz industrije in trgovine kot posvetovalno komisijo, ki bo pomagala izvesti ta obrambeni program, da se dežela dovolj zavaruje pred morebitnim napadom. Tako bo postala naša mirna dežela, ki ni nikdar mislila na orožje, skoro čez noč ena sama orožarna. Tovarne, ki so do zdaj izdelovale avtomobile in poljedeljske stroje, bodo izdelovale zdaj bombnike in tanke, pa topove in strojnice. Stari Evropi, od koder smo se umaknili daleč čez morje, da bi tukaj orali zemljo, mesto da bi prirejali vojaške parade, se je zahotelo nove zemlje, misleč si, da smo si ustvarili v teh nekaj sto letih dovolj bogastva, da se ga zdaj polasti ona.

Po vsej Ameriki je završala govorica o vojni: kdaj bomo šli, kdaj nas bo napadel ta ali oni? Najbolj glasni so oni, ki trdijo, da moramo takoj hiteti na pomoč Angliji in Franciji in to ne samo z materialom, ampak tudi z vojaštvom. Za njimi so pa najbolj glasni oni, ki trdijo nasprotno, da imejmo smodnik na suhem, dokler evropski diktatorji faktično ne pridejo do našega obrežja.

V sredini obeh teh so pa oni, in teh je tudi največ, ki pravijo, da dajmo Angliji in Franciji vso pomoč, ne da bi šli pri tem sami v vojno ter počakajmo z orožjem toliko časa, da nas kdo napade tukaj. Velika večina ameriškega naroda je danes za to, da damo potrebni material zaveznikom in sploh kar potrebujejo. Pa dasi je večina tudi mišljenja, da nas bo prej ali slej napadel Hitler, če zmaga v sedanji evropski vojni, pa vendar niso za to, da bi mu šli sedaj nasproti in ga pomagali uničiti že na evropskem ozemlju. Splošno je pa ves narod, to je oni, ki so za vojno takoj in oni, ki so proti, istega mišljenja, da se mora dežela oborožiti do zob. Hvala Bogu, da smo vsaj v tem edini.

Torej, če je večina ameriškega naroda za to, da se pomagamo Angliji in Franciji, pa nastane vprašanje: v čem jima moremo pomagati? Pomagati jima moremo a) z moralno podporo, da bo ves svet vedel, da smo na njih strani v gigantskem boju z evropskimi diktatorji, b) če jima pošljemo toliko bojnega materiala, da bosta imela ono, kar izdelata sama, lahko za rezervo, in c) da jima damo pogum z našo iastno oborožitvijo.

Da vsa stvar ne izgleda ravno nedolžna, je narod sprevidel, ko je predsednik v svoji poslanici 16. maja zahteval za obrambo dežele najmanj 50.000 bojnih letal in ko so začeli nekateri že računati, kako daleč leži, na primer, Kansas City od obrežja in kakšna možnost bi bila, da ga sovražnik napade z letali.

Ni lahko za narod, kot je ameriški, da se čez noč iznajde v orožju, ko smo po zadnji svetovni vojni hoteli pokazati svetu pot do mirnega življenja in smo v ta namen začeli poplajati svojo mornarico, ali jo prodajati za staro železo. Takrat smo govorili, da ni vojna za drugo, kot da z njo bogatijo municijske tovarne in ko smo rekli, da nam ni potreba orožja, ker nas varjeta dva mogočna oceana.

Mi, ki smo dvajset let govorili svetu, da naj se razoroži in smo bili v tem tudi vsem za dober zgled, pa se zdaj sprašujemo: kaj bo, če bodo v Evropi zmagali diktatorji, če se združijo Nemčija, Italija in Japonska in reorganizirajo svet, če Hitler dobi v roke zavezniško mornarico, če pride v Južno Ameriko, nam pa začne narekovati, s kakšnimi pogoji bomo trgovali z njim, če bo sploh hotel naše trgovine in to le potom zamenjave? Kaj nam bo, recimo, takrat pomagala vsa naša ogromna zlata rezerva, ko ne bo imelo zlato druge veljave kot za plombiranje zob?

Se vedno ni rešeno vprašanje: ali naj gremo na pomoč Angliji in Franciji in jima pomagamo ubiti napadalca na evropski celini, ali naj čakamo, da bo prišel napadalec sem? Dokler to vprašanje ne bo rešeno, bomo živeli v strahu pred negotovostjo, v strahu pred vojno. Tukaj ne gre za naklonjenost in prijateljstvo do enega, pa za sovraštvo do drugega, ampak gre za naš lasten obstoj, za našo lastno bodočnost.

Pojavili so se pa daj tudi taki, ki pravijo, zakaj se ni oborožilo ameriško armado poprej, zakaj je treba zdaj tako hiteti in se pripravljati? No, če se nismo oboroževali in smo celo orožje metali med staro šaro, je krivda naroda, ki ni poslušal moše, kot je bil predsednik Wilson in drugi. Kar spomnimo se, kaj je govoril Woodrow Wilson leta 1919, ko je hodil po deželi in govoril ter priporočal, da pristopimo v Ligo narodov. Pa ga je kongres pobil na priporočilo senatorja Boraha. Takrat je Wilson govoril:

"Če se bomo držali stran od Evrope in se bomo izolirali kot tekmeči vsega sveta, potem moramo storiti nekaj drugega: pripravljeni moramo biti fizično na vse, kar pride. Imeti moramo močno stalno armado. Gledati moramo, da bo vsak Amerikanec treniran v orožju. Gledati moramo, da bo dovolj municije in topov, kadar bo mobilizirana vsa dežela. Narod mora biti v orožju, pripravljen že na jutri." Takrat se je narod Wilsonu smejal in njegov otrok, Liga narodov, ni dobila tal tukaj, ki bi bila morda vse kaj drugega, če bi bila njena članica tudi Amerika.

BESEDA IZ NARODA

Svoji k svojim

Dne 22. aprila mi je požar uničil del hiše, katero imam v najemu. Imam pa zavarovano proti ognju pri dobri zavarovalninski družbi, katere zastopnik je mnogim poznani Mr. John Zulič.

Ko sem ga opozoril o nesreči, je bil takoj pri meni in vso stvar naznanil zavarovalninski družbi. Zvedeli so za to nesrečo tudi stavbeniki, katerih pa ni bilo malo, in ker so vedeli, da sem zavarovan pri dobri družbi, ki rada in točno plača, so vsi hoteli imeti delo.

Prepričan sem, da bi nikdar ne bil od tujca tako postrežen in z delom tako zadovoljen kot sem z Mr. John Zuličem. Zato rojaki, kateri imate svoje hiše zavarovane proti požaru pri tujcih, obrnite se na rojaka Mr. John Zuliča, ki stanuje na 1815 Neff Road. Kakor je meni uredil vse v splošno zadovoljstvo, tako bo tudi vam v slučaju nesreče.

Mr. John Zulič je prijazen, obenem pa tako postrežljiv, da je prav prijetno z njim občeati. Glavno pa je, da zastopa pošteno zavarovalninsko družbo. Zato svetujem vsem brez izjeme: svoji k svojim! pa boste zadovoljni. Če je slučajno kdo v okolici fare sv. Lovrenca, ki ima zavarovalnico proti ognju na svoji hiši in mu je sedaj potekla, se lahko oglašite pri meni in na vašo željo bo prišel Mr. Zulič k vam, kjer se boste o vsem lahko osebno pogovorili z njim. Mr. Zuliču pa prav lepa hvala za prijazno postrežbo v splošno zadovoljnost,

Jacob Resnik.

Iz mladostnih dni

Ker jako rada čitam mladostne spomine izpod peresa Mrs. Kurnik, zato želim tudi jaz napisati nekaj svojih mladostnih spominov. Spominov na mlada leta moje mladosti, ki pa so izginila kakor dih pomladi za gorami minljivosti, kakor izginje vse na svetu.

Torej naj posežem nazaj v dobo pred tridesetimi leti. V spomin bom poklicala človeka, ki je bil strah in trepet delavca v naših tovarnah na Javorniku in Savi. To sta dve veliki tovarni za železo, kjer dela več tisoč delavcev različnih narodnosti. Torej človek, ki ga hočem opisati, je bil ravnatelj obeh tovarnen. Bil je napuhnjjen in prevzet, ker se je zavedal svoje moči in veljave. Nosil se je kot kak plenitast.

Kadar je prišel v tovarno, so se mu oči kar bliskale in nestrpno je iskal kje bi našel kaj nepravilnega, kajti potem gorje delavcu, ki je kaj zakrivil. Dovolj mu je že bilo, če se je delavec le nasmejal.

Bilo je nekega dne, ko se je moj brat samo malo nasmejal nekemu sodelavcu, potem je pa še zažvižgal, ko je prišel ravnatelj mimo. No, pa kdo bi zameril mlademu fantu, ki je bil komaj 18 let star. Tedaj pa stopi k njemu ravnatelj in ga je mislil udariti. Moj brat pa se mu je izognil, da ga ni zadel. Brat pa se obrne k ravnatelju in ga je povedal kar tikel ter mu je povedal v obraz: "Jaz tebe prav tako lahko udarim kakor ti mene, a tega ne bom storil, ker sem preveč gentlemanski, da bi se s teboj tepel. Misliš, da če se ti ostali puste prepetati, da se ti bom tudi jaz? Zapomni si, svet je velik."

Tedaj je moj brat odšel v tujino in ni se več vrnil. Zdelo se mu je presramotno, da bi ga kdo kar tako pretepal. Ostali delavci so kar izbulili oči in ušesa, ko so slišali, kaj mu je povedal. Tudi ravnatelj, pred katerim je vse trepetalo, je kar

otrpnil od presenečenja in take predrznosti, kajti moj brat mu je povedal v brk, da se bo še kesal za svoje surovosti napram delavstvu.

Ta ravnatelj je večkrat kakega delavca kar vrgel iz tovarne. Potem je bilo treba pa sila lepo prositi, da ga je zopet vzel nazaj na delo. Bil je Nemec, s katerim se naši ljudje niso znali dosti pogovoriti in ker je le malo kdo znal nemško pisati, so hodili pa mene nadlegovati, da sem pisala za nje. Seveda je bilo treba ne vem koliko visokosti in klečanja pred njim. Pa vselej sem imela srečo, da sem ga sprosila, da je vzel nazaj na delo reveže s kopicco otrok. Kam drugam pa se je hotel siromak obrniti, ko pa tam ni drugih tovarnen kakor te.

Imel pa je tudi velikega psa, ki ga je vedno spremljal. Njegova žena pa je bila zelo usmiljena, zato se ji je surovo počenjanje njenega moža studilo. Naučila je omenjenega psa, da je vselej, kadar je hotel njen mož, v navalu svoje silne jeze, katerega izmed delavcev udariti, skočil med ravnatelja in delavca.

Ko se je bil oženil, je tedaj rekel svoji ženi, da kar bo sinov, bodo njegovi, in kar bo hčera pa so v njeni oblasti. On je bil namreč prostozidar in tiste čase smo jih v starem kraju gledali kakor kakšne strahove, a žena pa je bila prava katoličanka, zato ga je večkrat prosila, da naj bi pristopil v katoliško cerkev, a njegova prevzetnost mu tega ni dovolila.

Prva leta zakona sta se mu rodili dve hčerki in sta živeli. Tretji pa je bil sin, katerega pa so morali ob porodu izrezati in četrti je bil tudi sin, ki pa je že ob rojstvu umrl. To ga je silno razžalostilo in tedaj pa si je bil menda svest, da ga je Bog kaznoval. Večkrat je rekel, da bi dal polovico svojega življenja za sina, tako si ga je želel. V poznejših letih pa je nenadoma zbolel ter je bil dolgo bolan in je v tej bolezni veliko trpel.

V tej bolezni ga je minila vsa prevzetnost in napuh, končno se je tudi izpovedal ter je vsaj na videz silno obžaloval vse, kar je hudega storil. Z njegovo služkinjo sva si bili dobri prijateljici in mi je vse povedala. Ko je ta človek umrl sem bila že v Ameriki. To je povest človeka, ki je včasih mislil, da je nad Bogom, a ga je Bog ponižal kakor vsakega takega širokoustneža.

Sedaj naj vam povem pa še nekaj veselega iz moje mladosti. Ker smo vedno radi šli na kako veselico, smo tudi večkrat naleteli na kake šaljivce, ki so nam delali kratak čas. Eden teh je bil nek fant iz Bohinja. Kadar je on začel pripovedovati svoje špase, tedaj se je moral vsak smejati.

Nekoč nam je pripovedoval kako so sosedov oče delali testament. Pravi, zvečer so oče rekli svoji ženi: "Veš, Anca, jutri grem v Radovljico, da bom naredil 'zadnjo voljo', sedaj sem že dovolj star." Odpravijo se in ko pridejo v urad, kjer pišejo testamente jih vpraša nek uradnik: "Kaj pa vi, oče?" Oče pa mu pravijo: "Vejo gospod, star sem in bom naredil testament, ki naj bo tak: 'Votroec pa žena bodo vob sojem hiša bo pa na votroke padla, krava bo pa vo pisem stala. To se bo zapsal, da bo črn na belem.'" Ko so pa prišli domov so pa rekli: "Sada pa očem še nekaj dobrega narediti za vas vse. Sada bom pa hruško v vodo posekal, da boste zmijraj hruškovo vodo pil."

No sedaj pa naj kdo reče, če niso bili dober človek sosedov oče, je rekel bohinski fant. Spomnim se pa še neke dru-

ge dogodbe iz moje mladosti. Ko smo šli nekoč od jutranje maše v adventu, se nam je nudil prizor, katerega ne morem pozabiti. Prišli smo na križpotje, kjer je stalo zidano znamenje. Tu pa ugledamo človeka — izvrženca iz človeške družbe — ko je preklinjal in kazal pest proti znamenju, da nas je bilo kar groza. Ko smo ga vprašali kaj neki hoče, ker vedno pravi, da ni Boga, pa nam pove, "Ne rečem, da Ga ni in zato Ga pa zmerjam, da zakaj mi ne da novih štetilnov, ko mi pa vsi prsti na nogi gledajo iz čevljev." Nato pa nam je še kazal svoje raztrgane hlače.

Med tem pa se že oglasi eden izmed naše družbe, neki delavec, rekoč: "Zakaj pa vsaki krajezar zapiješ, požeruh, prav ti je, da si raztrgan." Prijel ga je in ga vrgel ob tla, rekoč: "Tu so ti tvoji novi štetilni, drugi se ti zna pa še kaj hujšega pripetiti, če te še enkrat dobim tukaj."

Prav tako je meni rekel neki naprednjak tukaj v Ameriki, da je samo zato zavrgel Boga, ker je moral hoditi bos in ušiv. Nato pa sem mu rekla: "Zakaj pa sedaj ne veruješ v Boga, ko imaš vsega za svojo potrebo. Ali ne veš, da je vsak svoje sreče kovač, zakaj naj bi se lenuh jezil na Boga?"

Kar se tiče pa vojne, pa rečem samo toliko, da je menda ves svet hipnotiziran po Hitlerju. Zakaj ima ta človek toliko pripadnikov po vsem svetu, da jih love bodisi v Ameriki ali pa v Evropi. Kaj jim vendar ta človek obeta, menda raj na zemlji. Saj to tudi bo za nemški narod, če zmaga on, ker davke bodo plačevali vsi drugi narodi, Nemec pa bo prost. Kakor sedaj kaže, bo res Hitler postal vladar sveta.

Tukaj obetajo tistemu, ki bi pripeljal Hitlerja sem, en milijon. Sedaj se pa baha, koliko je vreden in se prav na široko smeje. Že v starokrajsem časopisu sem čitala, kaj vse se mislijo Amerikanci in ne bi rekla dvakrat, da je tisto ponudbo dal sam Nemec, če bi bil kdo kak takega v resnici mislil, bi bil molčal. Pa naj bo, saj te prazne črke itak ne pomenijo dosti, če bi se vse zbralo skupaj, kar se je že pisalo o tej vojski, bi en cel vlak ne peljal tistega časopisja. Samo, da me malo razburja ljudi in že mislijo, da bo res pobral tudi Ameriko. Pozdrav,

Mary Modrijan.

Delovanje možganov v višini

Zdravniški strokovnjaki so dognali, da delujejo možgani pilota, ko prileti v višino šest tisoč metrov počasneje kakor običajno, in sicer za eno petino počasneje.

Njegovi zaključki niso več točni, možgani počasneje delujejo in tak človek izgleda precej manj sposoben kakor običajno. Če ga vprašajo, ali se počuti dobro in če bi mogoče rad masko s kisikom, bo rekel, da se počuti čisto dobro kakor navadno.

Pred kratkim so naredili sledeči poiskus: Nekemu človeku so dali nalogo, da naj pomeni štiri številčno število, na primer 5463x3257 večkrat. Ta je izvršil nalogo v 45 sekundah. Od treh rezultatov so bili vsi trije popolnoma točni. Potem pa so ga poslali z letalom 6.000 metrov visoko. V enomer je trdil, da se počuti prav dobro. Potem pa so mu dali, da naj reši isto nalogo. Po petih minutah napornega dela je pomnožil samo dvakrat štiri številčno število. Oba rezultata pa sta bila popolnoma napačna.

Fizični napor pri poletih v velikih višinah sicer ni velik, toda vsi letalski zdravniki, ki so v službi pri vojnem letalstvu, proučujejo, kako delujejo možgani človeka pod visokim pritiskom in so prišli do teh za-

nimivih in važnih zaključkov. Radi tega angleškimi pilotom ni dovoljeno leteti brez maske za kisik višje kakor 5.000 metrov. (d).

Ob 100 letnici cigarete

Cigarete so začeli uporabljati v Evropi šele pred sto leti. To modo so prinesli francoski vojak, ki na svojem povratku iz Alžira, kjer so videli, kako so domačini kadili tobak v ovitkih.

Zopet drugo poročilo pa pravi, da je bila španija tista, ki je vpeljala cigarete v Evropo. To novost so prav za prav uvedle španjolke, ki so začele kaditi cigarete namesto pip in cigar. Španjolke so bile že leta 1834 izkušene kadilke. Umetnost zvižanja cigaret pa se je cenila širno dežele. Kralj Ferdinand VII. je mogel zviti dve cigareti hkrati.

Prva znana tovarna cigaret v Franciji je začela delovati leta 1843. V Anglijo pa si je odprla pot šele pozneje. Književnik Duquene je kadil cigarete in je leta 1857 pismeno vprašal, kje si more nabaviti potrebno snov za zvižanje cigarete. Končno pa je prodrla cigareta med preprosto ljudstvo šele leta 1870.

IZ PRIMORJA

—Postojna.—Še čila in zdrava je praznovala 80 letnico življenja Postojnčanom dobro znana Katarina Gorjanec. Domačini ji pravijo Smrekarjeva mama in pod tem imenom jo malopozna, kakor po priimku. Jubilatka je marljiva gospodinja in dobra mati. Njena družina je štela 15 otrok, od katerih je ostalo pri življenju 6. Pred 10 leti ji je umrl mož Martin, ki je bil znan tesarski mojster. Kljub temu da je ostala sama s tako veliko kopico otrok, ni klonila v težki in naporni življenjski poti, temveč se je še z večjo vnetostjo lotila dela v korist svoje velike družine. Svoj visoki jubilej je veselo in zadovoljno praznovala v krogu svojih domačih.

—Trnovo pri Il. Bistrici, aprila 1940. Tatvine železa so v Italiji kot tudi v drugih državah že na dnevnem redu, vendar do zdaj ni bilo slišati o tem, da bi kmetom kradli poljsko orožje. Prejšnji teden pa je nekdo odpeljal posestniku Antonu Boštjančiču iz bližnjih Smrijel plug. Šele nekaj dni po tatvini so ukradeni plug iztaknili nekje v bližini Trnovega, kjer ga je bil tat pustil najbrže v strahu, da bi bil izsleden. Posestnik Boštjančič je bil s tatvino pluga le prizadet, ker mu je plug zmanjkal ravno zdaj, ko je čas oranja. Če ne nastopijo kakšne spremembe na bolje, bodo morali naši kmetje skrbno paziti na svoje poljsko orožje.

—Št. Vid nad Vipavo. Te dni je umrl v 78 let Ivan Rudolf, nadučitelj v pokoj. Bil je znan in priljubljen v vsej vipski dolini in je veljal za odličnega vzgojitelja. Pokojnik se je rodil v Črnem vrhu nad Idrijo. Študiral je v Kopru, prva leta pa je služboval v Vrbovem pri Il. Bistrici, pozneje 15 let na Vrabčah nad Vipavo in končno je dobil mesto na dvorazrednici v Št. Vidu. Pod njegovim vodstvom se je ta šola razvila kmalu v trirazrednico. Tu je služboval do l. 1918. Pokojnik je bil odličen narodni delavec in zaveden Slovenec. Zaradi tega je bil večkrat preganjan. Za časa svetovne vojne je bil postavljen pred vojaško sodišče, ko je protestiral proti reviziji šolskih učil. Zanimal se je tudi za svoj okoliš in je kaj mnogo pripomogel do prosvete svojih domačinov. Dolgo vrsto let je vodil kmetijsko podružnico in tudi dočakal njen konec l. 1932. Ob volitvah l. 1922 je bil izvoljen za župana, tej časti pa se je po enem letu povedal.

Če verjamele al' pa ne

Če verjamele ali pa ne, na Menišiji imamo pa nekaj, ki nima vsaka fara. Se reče, saj ne morem reči, da je vse naše, ampak deležni smo pa le te posebnosti. Torej da boste vedeli, kaj imamo pri nas. Imamo gor, ki jo tišči pet fara, vsaka od ene strani, da ne pade vsakebi. Gora se imenuje Slivnica in fare okrog nje so pa: prva fara so Begunje, ki je naša vas, zato jo imenujemo prvo, čeprav bodo žugali Cerkljanje in Bločani. Druga fara je Cerknica, tretja Grahovo, četrta Bloke in peta Sv. Trojica. Gora je pa zato vmes, da se fare med seboj ne kregajo.

Gora je že od vsega početka ustvarjena tako, da je najbolj strma na oni strani, ki kaže proti Italijanom. Slivnici za predstavo je pa Javornik in med Javornikom in Slivnico smo si postavili za vsak slučaj jezero s primernim močvirjem, da laški tanki ne bodo mogli do Slivnice. Če bi bil jaz zdaj doma, bi interveniral pri vladi v Belgradu, da bi poslala na Cerkljsko jezero bojno mornarico. Vprašanje je samo, kako bi prišla tje, ker voda pride in odide iz jezera samo pod zemljo, torej bi bilo to za bojne ladje zelo nerodno, zlasti če imajo visoke dimnike in jambore. Ampak za submarine bi bilo pa to jako pripravno.

Če bo prišel Italijan s svojimi ladjami v Cerkljsko jezero, bo Ribčakava žaga v nevarnosti, ker do tam bi lahko prišli. Naprej v Menišijo pa ne bi mogli, ker je pri Mali Skalci pod Zaprtisko sredi struge en velik kamen, s katerega smo tista leto v vodo skakali. Tam sem se jaz prvič nažlamljal vode, ko sem se učil plavati. Navadil sem se pa tako, da me je Milavcov Tone od Malnova na hrbtu nesel čez tolmun, na drugi strani me je pa zdampal in plaval sam nazaj. Tako mi ni kazalo drugega, če sem hotel še kdaj videti našega očeta peč, da sem se zagnal v vodo. Pokazal sem pa že takrat, da nisem kar tako, ker sem ves tolmun preplaval pod vodo.

Torej so naše slavne Begunje na varnem pred italijansko bojno mornarico in z njimi vse vasi, ki spadajo pod slavni meniševski zvon.

Na drugi strani Slivnice se jim bo slabše godilo, ker sega voda prav do Krkotove žage v Žirovnici. Veselov malin malo višje bo pa že bolj na varnem. Če bodo hoteli priti pa na Bloke in druge tamkajšnje vasi, bodo morali pa z ladjami po lojtri, ker tam je svet na višji stopnji. Sicer pravijo ljudje, da so imeli stari Rimljani v bloški kotlini bojno mornarico, kar pa ni še dokazano.

Če bo hotel pa Taljanček v naše kraje po suhem, si bo pa polomil kolena, ko bo lezel v Slivnico, zlasti od Trepkove hiše na Brezjah. Sicer pa niti blizu ne bodo prišli, če se bo postavilo vrh Slivnice par fantov s kamenjem. Tukaj bi prav prišel tisti Meniševac, ki je Turčine klepal kar z zadnjo premo. To bi jo vili Taljančki doli po Slivnici. Kar je res je pa res, v teku jih ne prekosi nihče. Pravijo, da so še bolj hitri kot smo bili meniševski pastirčki, kadar so šli nad nas Cerkljanje. Ampak to jim pa Cerkljanom povem, če bi jaz še kdaj krave pasel "tam gori za našo vasjo," bi šel na pašo v bojnem tanku, ali bi pa zavržal krave iz detelje v aeroplano. Pa je morda tudi naša Menišija postala tako moderna, moderna, da niti krav več ne pasejo.

Torej da boste vedeli, mi se Taljana prav nič ne bojimo, ker imamo Slivnico, vi je pa imate in gorje ga vam bo!

WINNETOU

Po nemškem tiskarstvu K. Maya

Morgana sta vzela s seboj seveda tudi sveženj z bankovci in depoziti. Misli sem zlato in denar izročiti Bernardu, ki sta mu Morgana vzela skoraj vse premoženje, — vse je bilo izgubljeno. Deadly dust, prah smrti —

Črnc je sedel pod hickoryjem in poleg njega je ležal mladi Indijane. Ni mu menda bilo prav prijetno pri srcu, samemu z poznanim črncem v divjini, vidno se mu je razjasnil obraz, ko me je zagledal.

Pa tudi Bob me je ves vesel sprejel.

"Oh, lepo, pa priti massa! Indijan gledati ko vrag, tudi rečati in kruliti ko živina, pa nigger Bob mu dati eno po ustih in Indijan biti tiho."

"Ne bil bi ga smel udariti, Bob! Tako obnašanje ni viteško, Indijane je zvezan, ne more se braniti! Razen tega je tak udarec smrtna žalitev, ki jo Indijane tudi s smrtjo maščuje. Če bo spet prost in te bo kje srečal, si izgubljen, Bob!"

"Nigger Bob izgubljen —? Oh, ah, massa —! Potem rajši koj ubiti Indijan, da ne biti spet prost!"

Res je izdrl bowieknife in ga nastavil Komanču na srce.

Prijel sem ga za roko.

"Stoj, Bob! Pustiva ga živeti, mnogo nama bo še koristil. Rajši mi pomagaj, da ga priveževa na konja!"

Odmašil sem Komanču usta.

"Moj rdeči brat naj si oddahne! Govoriti pa ne sme, razen če ga vprašam!"

Ponosno je odgovoril:

"Maram bo govoril, če se mu bo zljubilo. Belokožec me bo ubil in mi vzel skalp, tudi če ne bom govoril."

"Maram bo živel in tudi skalpa mu ne bom vzel. Old Shatterhand ubija sovražnike le v boju."

"Old Shatterhand —? Uff —!"

"Resnico sem povedal. In Maram ni več moj sovražnik. Moj brat je in Old Shatterhand ga bo odpeljal v wigwam njegovega očeta."

"Oče Marama je Tokeihun, Rogati bik —, veliki voglavar Komančev, ki poveljuje rodu Racurro. Ubil bo Marama."

"Zakaj ga bo ubil?"

"Ker se je dal ujeti belokožcu."

"Ali bi bil moj brat rad sviden?"

Začuden me je gledal.

"Kako more dati Old Shatterhand svobodo bojevniku, čigar skalp in življenje sta njegova last?"

"Če mi moj mladi brat obljubi, da mi ne bo ušel, ampak me pospremil v wigwam svojega očeta, mu bom odvzel vezi in mu vrnil tudi konja, tudi orožje si sme spet vzeti, ki visi tamle na njegovem konju."

"Uff —! Old Shatterhand ima mogočno pest in veliko srce! Old Shatterhand ni, kakor so drugi belokožci. Toda — ali nima dveh jezikov?"

"Old Shatterhand govori vedno resnico. Ali me bo moj brat ubogal in me peljal k svojemu očetu Tukelhunu?"

"Maram bo to storil."

"Torej pa naj vzame ogenj miru iz moje roke! Uničil ga bo, če ne bo mož beseda."

Na jasi blizu hickoryja je bil skrit moj mustang. Šel sem po njega in poiskal v torbi ob sedlu dve smotki. Našel sem smotke svojčas med zalogami stakmanov ob Llanu in si jih osvojil. Šibice sem tudi imel, seveda iz iste zaloge.

Maram je ogledoval smotko.

"Ali belokožci nimajo velikega Duha, ki bi jim dal rasti svetlo zemljo za calumet?"

"Belokožci," sem odgovoril,

"imajo Duha, ki je večji ko vsi

drugi duhovi. Dal jim je mnogo prsti, ki se iz nje da narediti tudi calumet, kadijo pa calumet le, kadar so doma. Kajti veliki Duh jih je naučil piti dim miru iz takihle smotk, ki so priročneje ko calumet, ker se jih laže shraniti."

"Uff —! Smotka —? Veliki Duh belokožcev je pameten! Takale smotka se da res laže spraviti ko calumet!"

Bob ni bil zadovoljen. Kremžil je obraz, ni mu bilo prav, da sem v miru in prijaznosti kadil smotko z Indijancem, ki bi ga bil moral prav za prav na konja privezati. Nekaj časa naju je gledal in vihal nos za vonjem smotk, pa povedal:

"Oh, Bob tudi kaditi mir iz smotke!"

Dal sem mu eno.

"Tule, vzemi! Pa kadi jo na konju! Odriniti moramo."

Komanč si je poiskal svojega konja in zajahal. Kolikor sem Indijane poznal, se mi ni bilo treba bati, da bi mi ušel. Tudi Bob je zlezel na enega izmed komanških konj, seve šele po mnogih ponesrečenih poskusih. Druge konje sem povezal za povodce in jih vzel v roko pa sedel na mustanga. Odjezdili smo.

Svet je padal, dolina se je širila, prišli smo na Rio Pecos. Poiskal sem sled Komančev in jezdil po njej do večera. V varnem zavetju smo si poiskali prenočišče. V odevah komanških konj smo našli zaloge posušenega mesa, nismo gladovali in tudi na lov nam ni bilo treba hoditi.

Maram je koj legel spat, z Bobom pa sva menjaje se strážila.

Drugo jutro sem pobral konjem, kolikor jih nisem potreboval, odeje in vse, kar so imeli na sebi, pa jih pognal v reko. Preplavali so jo in izginili v gozdu. Maram ni zinil besedice. Jezdili smo dalje.

Sled Komančev je bila različna, vsekakor so bili prepričani, da jih nihče ne zasleduje. Potovali so na desnem bregu Rio Pecosu vse do Sierra Gaudalupe.

Tam pa sem ves začuden opazil, da se sled deli Polovica Komančev se je obrnila v gorovje, druga manjša pa je jezdila ob Rio Pecosu dalje.

Razjahal sem in preiskal sled. Med tistimi, ki so jezdili ob Rio Pecosu proti jugu, sem našel tudi Samovo Tony. Preveč dobro sem jo poznal, da bi jo bil zgrešil. Malo prej sem našel sled tabora.

Vprašal sem Maram:

"Sinovi Komančev so jezdili v gore, da obiščejo grob velikega poglavarja?"

"Moj brat je prav povedal."

"In tile," sem pokazal na drugo sled, "jezdijo z ujetniki v wigwame Komančev?"

"Tako sta zapovedala poglavarja Racurrov."

"Sinovi rodu Racurro so vzeli s seboj tudi zaklad belokožcev?"

"Vzeli so ga s seboj, ker ne vejo, kateri belokožec je lastnik zaklada."

"Kje ležijo wigwami Komančev?"

"Na savani med tole reklo pa tisto, ki jo belokožci imenujejo Rio Grande del Norte."

"Na savani med dvema gorovjema?"

"Tako je."

"Torej pa ne bomo potovali po sledi Komančev, ampak naravnost na jug."

"Moj brat naj stori, kar hoče! Toda naj ne pozabi, da na tistem svetu ni vode za njega in za njegove konje!"

Ostro sem mu pogledal v oči.

(Dalje prihodnjič)

1940	JUNE	1940
So	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

JUNIJ

15.—Očetovska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

16.—Očetovska proslava Svetovidske mladine, šolska dvorana sv. Vida.

16.—Pevsko društvo Jadran priredi piknik na Pintarjevi farmi.

23.—Piknik Slovenske šole SND na Močilnikarjevi farmi.

23.—Dom zapadnih Slovencev proslavlja prvo obletnico s piknikom na 6818 Denison Ave.

23.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi piknik na Pintarjevi farmi; bogat program in nagrade za stare in mlade.

30.—Farni piknik fare sv. Kristine na cerkvenih prostorih.

30.—Piknik mlad. pev. zbor Slovencev doma na Stuški farmi.

JULIJ

4.—Four Points Tavern ima piknik na Stuški farmi.

7.—Piknik društva Napredok št. 132 JSKJ na Stuški farmi.

14.—Piknik Slovenske združne zveze na Močilnikarjevi farmi.

14.—Skupna društva fare sv. Vida piknik na Pintarjevi farmi.

14.—Wickliffe Fire Dept. piknik na Stuški farmi.

21.—Društvo sv. Družine, št. 207 KSKJ priredi izlet v Madison, O.

21.—Social Club ima piknik na Stuški farmi.

21.—Klub slovenskih groceristov in mesarjev v Collinwoodu priredi običajni piknik na Pintarjevi farmi.

28.—Piknik mlad. pev. zbor

AVGUST

4.—Piknik fare Marije Vnebovzete na Pintarjevi farmi.

4.—Pevski zbor Sloga ima piknik na Stuški farmi.

4.—Skupni piknik vseh podružnic Slovenske moške zveze na Novakovih prostorih, Barberton, O.

11.—Godba Bled priredi piknik na Stuški farmi.

11.—Dvor Marije Pomagaj, Reda Kat. Borštarnjev, št. 1640 priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob priliki 25-letnice obstanka.

18.—Federacija Slovenskih narodnih domov priredi pevski program z sodelovanjem vseh pevskih zborov.

25.—Zveza društev Najsv. Imena priredi slovenski Baragov dan v Brae Burn Garden, 25000 Euclid Ave.

25.—Društvo Soča, št. 26 SDZ priredi piknik v Slovenskem domu na 6818 Denison Ave.

SEPTEMBER

8.—Podružnica št. 32 SZZ obhaja 11. obletnico ustanovitve.

22.—Društvo "Tabor" št. 139 SNPJ proslava 30 letnice v SDD na Prince Ave.

OKTOBER

6.—Mladinski zbor Slavčiki imajo prireditev v SND na St. Clair Ave.

12.—Collinwoodske Slovence št. 22 SDZ priredi zabavni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

12.—Društvo Martha Washington št. 38, SDZ, prireja ples v Slovenskem narodnem domu

na St. Clairju. Igra Johnny Pecon in njegova godba.

19.—Podružnica št. 3 SMZ priredi plesno veselico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

26.—Slov. združna zveza priredi zabavni večer v Slov. domu na Holmes Ave.

26.—Modern Knights, št. 57 SDZ "Halloween Dance" v Slovenskem društvem domu na Reher Ave.

27.—Praznovanje 15 letnice zbora Ilirije v Slov. domu na Holmes Ave.

NOVEMBER

3.—Pevsko društvo Zvon priredi jesenski koncert v SND na 80. cesti.

3.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi pestro izbran program v obeh dvoranah Slovenskega doma na Holmes Ave.

9.—Pevski zbor Adria priredi koncert v Slovenskem društvem domu na Reher Ave.

17.—Slov. pevsko društvo Lira priredi koncert v SND.

30.—Orkester Sunny Ray priredi plesno veselico v avditoriju SND na St. Clair Ave.

30.—Društvo Ložka Dolina (Lož Valley) priredi veliko plesno zabavo v SND na St. Clair Ave. Godba Johnny Pecon.

DECEMBER

7.—Društvo Blejsko jezero št. 27 SDZ priredi ples v SDD na Waterloo Rd.

22.—Božičnica mladinskega pevskega zbora Škrjančki v Društvem domu na Reher Ave.

—Trst. — Pred sodiščem so se morali zagovarjati Ivan Martinčič, Ivan Leskovec iz Dolenjega Jezera (Jugoslavija) zaradi tihotapstva konjev. Sodnikom so dokazali, da niso imeli namena tihotapiti konjev in jih je zaradi tega sodišče oprostilo.

—Trst. — Neznani zlikovec je na premeten način, odnesel draguljarju N. Peterlinu nekaj demantov vrednosti 36,000 lir. Oblasti so pridno na delu, da bi našle spretnega tatu.

Ugnal ga je

Okrajni sodnik Čebular je globoko vzdihnil: "Križ je s temi pravdarskimi ljudmi. Za vsako malenkost se tožarijo."

"Zakaj jih pa ne zapodite," ga je vprašal šele pred kratkim došli, novi pripravnik Peter Koren.

"Zapodim? Kje pa imate pamet? Kaj takega bi bilo mogoče kvečjemu pri kakšnem večjem sodišču. Če bi jih pa jaz tu napodil, bi mi jo pošteno zagodil, saj dobro vedo za "višjo instanco." Posebno zviti je Koprivar. Rečem vam, ta je rojen pravdar. Če še pošteno v kozarec pogleda, potem je zbadljiv, prepirljiv ter se z vsem svetom spre. Gorje mu, kdor mu tedaj ugovarja. Takoj ga gre tožiti. Pa prav ta Koprivar je povabljen za jutri."

Molk.

Po kratkem premisleku se ponudi Peter Koren: "Če dovolite, gospod sodnik, ga bom pa jaz prevzel!"

"Vi? Vi ga zares hočete prevzeti? In celo prostovoljno? No, če s tem opravite, zaslužite veliko zlato medaljo..."

Notranje zadovoljen, da mu ga je tako brž obesil, je sodnik odšel iz urada. Vselej mu ni lahko uspelo, da je najneprijetnejše zadeve naprtil svojim pomočnikom. Navadno se je moral mučiti sam z njimi.

Pa tudi Peter Koren je bil zadovoljen. Prav nič ni dvomil o svojem uspehu, saj so že na univerzi trdili njegovi tovariši, da je "z vsemi žabami naman."

Drugi dan.

Koprivar pride. Predrzo, kljubovalno. S trdnim sklepom, da prav gotovo ne bo poslušal sodnikovih dobrohotnih nasvetov.

Ko je z vso samozavestjo zaloputnil vrata za seboj, je zagledal za uradno mizo pripravnika, namesto gospoda sodnika. "J, s tem zelencem bom pa kar hitro opravil!"

Repotaje odloži klobuk in palico na stol.

"Dobro jutro, gospod pripravnik!"

Peter Koren ga pogleda strogo od nog do glave.

"Nisem pripravnik," na kratko odseka.

"Tako-o-o?"

"Ne, moj naslov je: sodnijski aktualni koncipient za bagatelne zadeve."

"Ba-ga-gu," odpre nekam preveč iznenadeni Koprivar svoja široka usta.

Peter Koren piše mirno dalje. Koprivar privleče iz žepa velik rdeč robec in si obriše čelo, čeprav ni potno: "Dobro jutro, gospod sodnijski a-a-ku-za-list!"

"Sodnijski aktualni koncipient za bagatelne zadeve, prosim."

"Da, da, gospod, ak-bag-agentis, saj dobro veste, po kaj sem prišel, kajne?"

"Nič ne vem, držite se uradne oblike in povejte svojo zadevo!"

"Na povelje, gospod, gospod aspektalitsbagatelist."

"Sodnijski aktualni koncipient za bagatelne zadeve," približe s poudarkom Peter Koren.

"Razumem, razumem."

Koprivarju je vsa predrznost splahnela. Prave, resnične potne kaplje mu stoje na čelu. "Ta, novi, je pa res ves vražji. Kdo si bo zapomnil tak dolg naslov."

Na tihem ga je že najmanj stokrat ponovil, nato se zažene spet v obupen poskus: "Gospod sodnijski aktualitet-spicelist, hotel sem le —"

Peter Koren se je v vsej velikosti vzdignil izza mize, nabral obraz v strogo uradne gube. Oster glas zrelega jurista je zadonel Koprivarju na ušesa: "Koprivar, zdi se mi, da me hočete zasmehovati! Svarim vas! To je žalitev uradne osebe. Posledica je stroga kazen!"

"Ne, ne," jeclja Koprivar in

stiska robec v roki kot debel rdeč cmok.

"No, potem pa k stvari in ne govorite nesmisla."

"Da, da, hotel sem vložiti tožbo proti sosedu. Prosim in vprašati gospoda aktual-bagatelisto —"

"Sodnijski aktualni koncipient za bagatelne zadeve," je nevarno zagrmelo od Korenove mize.

"Dobro, dobro, gospod, gospod aktualizipulitist —"

Koren je dostojanstveno, a odločno stopil proti zvoncu, znamenje za sodnega slugo.

A Koprivar je že preplašeno skočil pred njega.

"Ne, ne," je v strahu zavpil, "nič več nečem vedeti o vsem tem. Tožbo umaknem. Naj me vrag vzame, če še kdaj pridem. Sodišče me nikoli več ne bo videlo, vi, vi aktual-bagatelisti!"

Pograbil je klobuk in palico ter skokoma zadrvel skozi vrata.

Nikoli več ga ni bilo. Pa tudi vsi drugi pravdarji v tistem okraju so se čuvali priti pred gospoda "z dolgim naslovom."

Peter Koren se je od srca nasmejal in sodnik Čebular mu je bil hvaležen za blaženi mir, ki ga je odslej užival. (Rihar)

IZ DOMOVINE

—Nesrečna smrt pri cerkvenem zvoniku. Raka dobi nov zvon. Zato so te dni še ostale tri zvonove sneli in napravili novo ogrodje za vse štiri zvonove. Poleg večjega števila delavcev je bil pri tem delu zaposlen ključavničar France Nerat iz Rake. Ko je svoje delo opravil, je rekel ostalim delavcem, da gre naravnost domov. Šel je iz cerkvenega stolpa. V trenutku, ko je stopil iz cerkve in zavil mimo zidu, je eden izmed delavcev vrgel star hrastov tram iz zvonika na tla in zadel Franceta Nerata na glavo. Nerat je bil pri priči mrtev, ker mu je tresk glavo razklat. Okoličani obžalujejo na tako usoden način preminelega pokojnika, ki je bil daleč na okrog znan kot priden delavec. Bil je skrben oče svojim številnim otrokom, ki jih je vse vzgojil v narodno-zavednem duhu.

—Neki Hadler je s kolom po glavi mahnil Laknerja Francea iz Strug.

MALI OGLASI

Odda se

V najem se oddajo štiri sobe lepo nanovo dekorirane. Vprašajte na 967 Addison Rd. (137)

Fant želi delo

Fant, star 17 let, želi dobiti delo na farmi; razume se tudi na vse poljedeljske stroje. Oglasite se na 952 E. 141st St. (137)

Delo išče

Ženska išče delo za hišna opravila, ali pa za v restavrantu; najraje pri Slovencih. Vprašajte na 3622 E. 80th St. (137)

Zavarujte vaš avtomobil proti neizgodi

\$5,000 do \$10,000 zavarovalnine za ljudske poškodbe stane \$21.08. \$5,000 zavarovalnine za škodo storjeno drugim avtomobilom, stane \$6.80. Zavarujem tudi avtomobile proti ognju in tatvini. Zavarujem hiše, trgovine in šipe pri trgovinah. Prodajam hiše in lote.

Vprašajte pri

John Zulich

18115 Neff Road

Telefon KEnmore 4221.

(143)

Priatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA

Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

ENdicott 9571

Pripeljemo na dom.

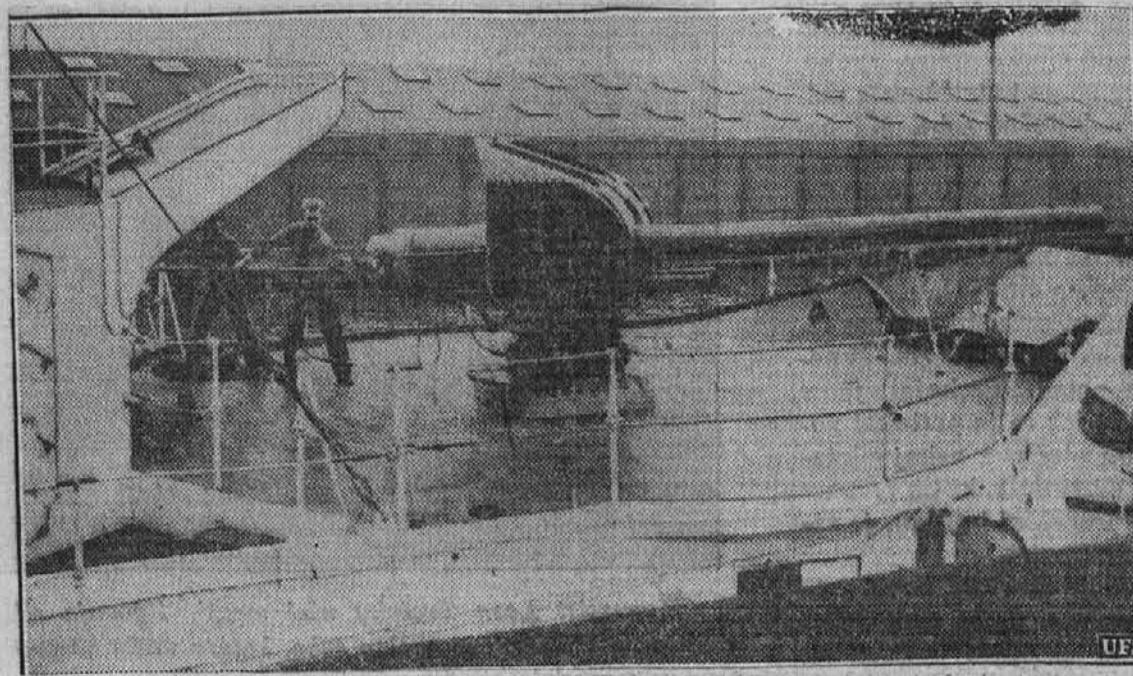
ROGEL DRY CLEANING

6526 ST. CLAIR AVE.

Se priporočam, da daste vašo obleko čistiti in jo dobite nazaj kot novo.

Neimenovani nemški general odlikuje nemške vojake za hrabrost in izredne čine v sedanji vojni.

HELENA HALUSCHKA:

Sim dveh očetov

Samo enkrat, ko je pogovor nanese na neločljivost katoliškega zakona, se je gospa Inge zmedla v svoji vlogi in izrazila prepričanje, da bi se Volbenk, če bi do ločitve prišlo, odločil gotovo zanj. Toda Volbenk je takoj trdno in jasno odgovoril, da bi ostal pri očetu.

"Tega vendar ne misliš resno?"

"Prav tako resno, kakor si resno vprašala."

Odslej je videl Volbenk, da ima mati vedno rdeče objokane oči. Tudi njen obraz se je zožil, odkar je bil on zbolel in tako tiha je bila, da je otroku rezalo v srce. A fant ni mogel pozabiti podobe, kako jo je objemal oni lahkoživec in jo poljubljal. Inge je obsipala fanta z ljubeznijo in pozornostjo, njene oči so beračile: spregovorili, ne obsojaj, ne morem drugače...

Ni mogel.

Volbenk se je čutil sproščene, ko je stal končno na peronu, da bi odpotoval. Stara Fani je presunljivo jokala, stoji med molčnimi starši. Volbenk je segel obema smehljaje se v roko, čeprav mu je srce močno udarjalo. Vsi so čutili, da to ni navadno potovanje. Razhajalo se je troje življenj, ki so bila doslej eno.

Ko se je vlak premaknil in je dim lokomotive zakril starše, ga je prešinil občutek, kakor da gleda v svojih ljudeh duhove, ki nimajo z njim skoro nič več skupnega. Mahali so mu že od nekdaj iz preteklosti, vse je bilo zabrisano kakor v sanjah in že daleč, silno daleč.

V majhnem mestu zahodne Švice, kjer je Volbenk stopil iz vlaka, je moral sesti na poštni voz s trobentajočim kočijazem na kozlu, da je dospel do svojega cilja, v Orvin. Ta prelepi kot leži blizu Alzacije, blizu francoske in nemške meje.

Ko je Volbenk po deseturnem spanju v hiši svojega strica odprl oči, je uzrl najprej sončni žarek, ki se je kakor zlata strelica prebijal skozi zaprte polknice in plesal v svetlobnih krogih po podu. Zrak je bil tako vonjav, da se mu je zdelo, da ga okuša v ustih in na jeziku kakor zlahtno vino. Oddaleč je prihajal ubit glas zvona, obenem je nekje blizu šumel gozd. Po sobi je v hladni poltemi udobno počivalo staro, težko pohištvo: mogočna orehova omara, trebušast predalčnik, staromodna zofa, umivalnik in leskeče se izglajena okrogla miza. S sten, prevlečenih z rožastimi opnami, je zrlo nanj nekaj neokretnih slik smehljajočih se žensk in zasanjanih pokrajin.

Vse te stvari so ga spominjale, sam ni vedel zakaj, na njegovo staro, dobrodušno Fani, čutil je, da je tu tako otroško in varno kakor pri njej.

Vrata so se odprla, vstopila je ženska. "Dobro jutro, zaspanček! Končno si se le zbudil?" Bila je teta Ivana, stričeva žena. Odpehnila je polknice, da je svetloba planila v sobo. Zdaj sta se oba zvedavo pogledala, kajti sinovi, ko je bil Volbenk ves zaspan in utrujen prišel, je bilo za to malo prilike.

Teta Ivana je bila čedna po postavi, polna zrele moči in neprisliljenega dostojanstva. Njen vzorno lep obraz je bil skoro trpek v svojem miru. Smejala se je redko, smehljala pa dosti in v tem smehljaju je skozi dve jamici, ki ju je smeh-

ljaj risal na lica, in skozi lesk njenih temnomodrih oči sijal skoro otroško mlad obraz. Težke rjave lase si je česala na gladko prečo in jih vezala v zatilniku v debel voz. Tako je bilo lepo čelo popolnoma odkrito. Teta Ivana je malo govorila. Njen glas je bil nekam topel, četudi samozavesten in zelo odločen, kar je dečka sprva osupnilo.

Četudi je menil, da je teta Ivana preveč po stari šegi, se mu je vendar močno prikupila, prav tako njena lepota, ki ga je na nekoga — na koga le? — spominjala. Ali ni videl tega obraza že v nekem muzeju?

"Brž pokonci, čez pol ure bomo zajtrkovali!"

"Nikar me ne čakajte!" je milostno menil Volbenk.

"Počakamo te!" je teta kratko odločila.

Volbenk se še ni opravi, ko se je začelo na stopnicah indijansko tuljenje. Vrata so se odprla in trije fantje so planili proti njemu.

"Servus, bratranec, bonjour, dobro jutro pri nas!" je zadonelo v dveh jezikih. Fantje, ki jih je imel za svoje bratrance, so Volbenka dregali in suvali sem ter tja. Razumel je, da je enega teh bratrancev, Ivan mu je bilo ime, prineslo iz Francije, da sta oba druga, Pavel in Rene, domača sinova, da je eden med njimi za leto starejši od njega, ostala dva pa sta njegovih let. Ker mu je vsak od njih nekaj pripovedoval in mu vsak pomagal, ni mogel s svojim napravljanjem nikamor naprej in ko je pozvonilo k zajtrku, je imel še zobno ščetko v ustih. Ivan, bratranec iz Francije, mu je začel brž zategovati kravato ter ga skoro zadušil, Pavel ga je tiščal v suknjič, Rene pa na vso moč vlekel po stopnicah. Tako je priletel Volbenk sredi med njimi v obednico z zobno ščetko med zobmi, kakor pripravljen za boj.

Obednica je bila skoro dvorana z dvokrilnimi vrati, ki so vodila naravnost na vrt. Soba je bila polna luči, barv in vonjavega zraka, kakor da tudi tu cvete vrt.

Stric Fric mu je prišel nasproti, mu segel v roko in v nizkem basu zagrmel "Dobroleč je prihajal ubit glas zvona, obenem je nekje blizu šumel gozd. Po sobi je v hladni poltemi udobno počivalo staro, težko pohištvo: mogočna orehova omara, trebušast predalčnik, staromodna zofa, umivalnik in leskeče se izglajena okrogla miza. S sten, prevlečenih z rožastimi opnami, je zrlo nanj nekaj neokretnih slik smehljajočih se žensk in zasanjanih pokrajin.

Bil je iz tiste vrste ljudi, o katerih ne more nihče povedati, ali so lepi ali grdi. Bil je orjak z ravnimi, širokimi rameni in glavo, za katero je, kakor se je zdelo, neki mojster naredil krasičen osnutek, a jo šušmar dovršil. Imel je mogočno čelo nad temnimi lokom gostih obrvi, velike sive oči in potlačen nos, ki se je končeval v nekaj okroglast gumb, pod njim pa velika, čudovito lepa usta ter široka in izredno močna lica in brado.

Sredi na temenu in iz obeh strani so na sicer redkem lasišču čepeli kakor prilepljeni gosti šopi sivkastih las. Je bil lep? Ali grd? Tega ni mogoče povedati, na vsak način pa je bil prikupen.

Stric Fric je odvedel Volbenka k stari gospe, ki je sedela v visokem naslonjaču. "Naša babica," je rekel in Volbenk je pozabil stopiti v pozor, tako se je začudil. Imel je občutek, da stoji nekje na odru, tako nenavadno se mu je zdelo vse to.

Gospa pred njim je bila resnično pravljiska babica, babica z rdečo kapico, z okroglimi, rdečimi lici, snežnobelimi lasmi in tempinji očmi. Obledela je bila v staromodno rjavo zametasto

obleko, bel-čezprdni predpasnik in v puhasto tanko svileni čepico nad belim temenom.

"Tudi vi mi recite kar babica kakor moji rodni vnuki," se je nasmehnila, že dveh dežel sem babica, Švice in Francije, in bom ponosna, če bom smela pristeti k obema še vašo Avstrijo. Sicer pa, kako smo si v rodu? Nečak ste, bolj prav po polni nečak mojega zeta, torej sem vaša po polni babica," in stara gospa se je zasmejala tako biserno mlado, da je Volbenk z odprtimi usti zastrel vanjo.

"Nemško me boste učili, kar sem čisto pozabila, zato vas bom pa jaz učila francoščine."

"Ali ste Francozinja, gospa?"

"Prvič sem babica in ne go-

spa za vas, in drugič, moj mladi kavalir, si zapomnite takoj, da sem rojena v Parizu."

"In potem si zapomni še, da je plemenitega rodu, na to da nič koliko," je ponagajal stric Fric.

"Ne dražite me, vi jakobinac," se je zasmejala stara ženska, "sicer vas razdedimim."

Stric Fric je ponudil babici roko in jo odvedel k mizi.

Po drevoredu platan je z nasprotnega konca vrta pritekel proti hiši mlado dekle. Veter ji je mršil nepokrite lase in listje je metalo gibljive sence na njeno svetlo obleko. Bila je videti kakor malce svojeglava vila.

Brez sape in s polnimi rokami marjetic je pritekla na prag in smeje se tresla roso z rok in las. Ko pa je uzrla novega bratranca, se ji je obraz v hipu zresnil in pozdravila je plaho in hladno. Volbenk si je tolmačil to vedenje kot tiho zamrzo in jezilo ga je tembolj, ker je začela po domače kramljati s svojim francoskim bratranec in obračala obraz k njemu kakor odprto knjigo.

Vsi so stali okoli mize in čakali. Volbenk ni vedel, na kaj. Tedaj je Rožamarija sklenila roke in z visokim glasom odmolila kratko molitev. Potem so prinesli zajtrk in začeli so jesti, kakor bi opravljali svečan posel. Teta Ivana je neprestano mazala sirovo maslo na kruh, stric Fric je pretresal z babico zadeve tovarne ter ji pripovedoval, da je prodal te le. Volbenk je menil, da mora zabavati svojo majhno sestrično. In kakor se za bratranec in sestrične spodobi, ji je rekel kar ti.

Mlada gospodična pa je v svojem odgovoru tako razločno poudarila vi, da je Volbenk zardel do las in bil vesel, ko je bilo zajtrka konec.

Zdaj je hiša oživela, kajti mladina si jo je osvojila od kleti do kašče na vrhu. Razkazali so Volbenku vse izbe in opremo in samo Bog ve, koliko vrat in skritih kotov je imela ta stara hiša! Povsod je vonjalo po sivki in smoli, zdelo se je, da kosi pohištva v tem vzdušju smehljajoče se resnobe udobno počivajo.

Hiša in gospodarsko poslopje sta stala sredi prostornega vrta. To je bila napol kmetijska napol graščina, široka, preprosta stavba, nekoliko prihljena pod visoko strmo streho, odkoder so se razgledovale prijetne podstrešne sobe. Na počelju je visel okoren okrogli pomol in dajal hiši gosposko lice, katero so pa pisano žive cvetlice na nizkih, širokih oknih prijetno omiljevale. Vrt je bil podoben prirodnemu parku, cvetlice so poganjale celo iz peska po poteh. Prehajal je v travnik, kjer se je pretakal potok okoli otočka z nekaj platanami. Vrsta jelk, ki jih je prav v vrhe preraščal bršljan, je zamejevala posest.

To vse je razkazal Pavel svojemu bratrancu, pa tudi mlinček, ki si ga je bil postavil ob potoku, ter žago in kot poslednjemu znamenitost domačega psa Stopa.

Stop je bil postaren gospod zamotanega pokolenja. Vaški otroci so ga bili naučili, da jim je na ukaz prinašal z domačega vrta vse dosegljivo pritlikavo sadje, kar je vršil dostojanstveno, mahlja je z repom.

Volbenk je v teh urah, ki so hitro minile, postal s Pavlom in Renejem takoj prijatelj. Francozova gibčnost, njegova živa hudomušnost in njegovo gladko vedenje je samozavestnega fanta nekoliko zmedlo in ni se mogel takoj ogreti. Rožamarije je pa niti pogledal ni.

Ko se je zvečerilo, so se zbrali vsi domači, tudi dekla Marjeta in hlapec Jurij, okoli okroglega mize v jedilnici. Teta Ivana je brala na glas iz debele knjige — osmero blagrov. Kaj bi s takimi besedami? Kaj naj Volbenk, moderni mladeč, počne z njimi?

"Blagor ubogim v duhu." Zakaj se Ivan ne smeja? Mar nič več ne ve, kaj je smešno? Teta Ivana bere z velikim prepričevanjem in gotovo sama vse verjame. Lepo je, ko sedi pred njimi in ji nad glavo sijajo zadnja ugašujoča svetloba. Kakor podoba je videti. Besede, ki jih izgovarja, ustvarjajo okoli nje svojevrstno vzdušje. Mučni spomini ugašajo, njegov beg in kar se je zgodilo prej, se v besedah, ki jih izgovarja, tamati, razblinja kakor megla pred soncem. Volbenk se trudi, da bi zaprl ušesa, a njegova duša išče. Česa prav za prav?

Volbenk se upira in si ponavlja besede svojega očima:

"Pravljice so bojazljivi beg pred življenjem, vera pa tudi." Teta Ivana je končala z očenastim, segla nato hlapecu in dečki v roko in jim voščila lahko noč. Kakor blagoslov je bilo čuti. Potem je družina še nekaj časa posedla pred hišo na vrtu, ki ga je zagrinjala koprena srebrne megle. Drevesa so štrlela poljasno iz megle pod nebo, zibala svoje vrhove in rahlo šumela. Volbenk je doživel skrivnost noči. Babica je malo po nemško, malo po francosko pripovedovala pravljice. Ivan ji je naslonil glavo v naročje, Rene se je oprl na njen stol, Rožamarija pa se je plaho ozrla na svojega novega bratranca in se oklenila matere okoli vratu. Volbenk pa je sam in zapuščen!

Ne ve več, kaj je zagrešila mati, ve samo, da je daleč proč od nje, ki ga ljubi. Danes ve bolj ko kdaj prej, da jo ljubi tudi on nad vse.

A zakaj bi se cemeril? Sami se moraš vendar prebiti skozi življenje, tako je ukazano. Volbenk krčevito zastirni tja pod nebo.

Tedaj mu leže neka roka na rame: "Zakaj sedi tako daleč od nas?"

Teta Ivana ga pritegne k sebi in deček sklone glavo v njene roke in tako prikrije svoje domotožje.

Teta Ivana razume, ne da bi vpraševala. Razume njegovo samoto in njegov molk, tolažiti zna brez besed, zato je pri njej

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stop je bil postaren gospod zamotanega pokolenja. Vaški otroci so ga bili naučili, da jim je na ukaz prinašal z domačega vrta vse dosegljivo pritlikavo sadje, kar je vršil dostojanstveno, mahlja je z repom.

Volbenk je v teh urah, ki so hitro minile, postal s Pavlom in Renejem takoj prijatelj. Francozova gibčnost, njegova živa hudomušnost in njegovo gladko vedenje je samozavestnega fanta nekoliko zmedlo in ni se mogel takoj ogreti. Rožamarije je pa niti pogledal ni.

Ko se je zvečerilo, so se zbrali vsi domači, tudi dekla Marjeta in hlapec Jurij, okoli okroglega mize v jedilnici. Teta Ivana je brala na glas iz debele knjige — osmero blagrov. Kaj bi s takimi besedami? Kaj naj Volbenk, moderni mladeč, počne z njimi?

"Blagor ubogim v duhu." Zakaj se Ivan ne smeja? Mar nič več ne ve, kaj je smešno? Teta Ivana bere z velikim prepričevanjem in gotovo sama vse verjame. Lepo je, ko sedi pred njimi in ji nad glavo sijajo zadnja ugašujoča svetloba. Kakor podoba je videti. Besede, ki jih izgovarja, ustvarjajo okoli nje svojevrstno vzdušje. Mučni spomini ugašajo, njegov beg in kar se je zgodilo prej, se v besedah, ki jih izgovarja, tamati, razblinja kakor megla pred soncem. Volbenk se trudi, da bi zaprl ušesa, a njegova duša išče. Česa prav za prav?

Volbenk se upira in si ponavlja besede svojega očima:

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

Stopa.

brž vse jasno, dobro in tiho. Življenje postaja spet pisano kakor babičine pravljice. In te stare bajke postajajo resnične in žive. Mar ne plešejo v drevoredih vile, ki imajo vse Rožamarije nežni obraz? Ali se ne vzpenjajo drevesa tja do zvezd na nebu? Ali se mu cvetlice ne smehljajo in ne priklanjajo svojim dehtečim čas v pozdrav? Kaj ni nebesni obok tako blizu, med zvezdami? Vse je resnično, življenje se sprevrže v pravljico, če razgrne nadenj mati čudežno kopreno svoje čistosti in ljubezni.

Od tistega večera je teklo Volbenkovo življenje popolnoma drugače kakor doslej, tako da se je le s trudom mogel spomniti, kakšen je bil prej. S svojimi bratanci je hodil v gimnazijo v bližnje mesto in je bil tega vesel. Ni ga sicer veselila šola, ki je bila po njegovem zelo starokopitna, a vesel je bil vsakdanje vožnje s pošto. Zlezel je že prav zgodaj da bi lahko kozolce prevračal

iz perne in ni smel izpiti svoje kave v naglici kakor doma, ampak zajtrkoval je skupno z drugimi.

(Dolje prihodnjič)

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

General Sir John G. Dill je novi britski poveljnik, ki je poznan po svoji odločnosti.

HHRANILNE VLOGE

TEKOČE OBRESTITI PO 3%

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN CO.

6235 ST. CLAIR AVENUE

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijška tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri- dajte k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

Prikljenjen k detektivu je 16 letni morilec Robert Heinemann, ki je bil v Norristown, Pa., obsojen na do smrti no ječo v samotni celici radi umora 16 letne sošolske Edith Snyder.

Komunist Leon Trotsky ušel smrti. Zgornja slika nam kaže Trotskyjevo spalnico, katere vrata so prevrtana od napadalcev krogel. Spodnja slika pa kaže Trotskyja v pogovoru s policijskimi agenti v Mexico City, kjer živi Trotsky v izgnanstvu.